

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.135/2019/6.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Dr. Tánczos Rita előadó bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője: Dr. Kardos Tamásné ügyvéd

Az alperes: ...Kft.

Az alperes képviselője: Tasnádi és Társa Ügyvédi Iroda - Dr. Tasnádi Zoltán ügyvéd

A per tárgya: prémium és versenytilalom ellenértékének megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.664/2018/6.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
7.M.228/2016/33. számú végzéssel kijavított 7.M.228/2016/24.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.664/2018/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000.- (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint külön felhívásra a magyar államnak további 1.578.670.- forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2011. április 1-jétől állt alkalmazásban az alperesnél ügyvezető munkakörben. A felek a munkaszerződésben megállapodtak abban, hogy ha a cég adózás előtti eredménye az év végén pozitív, a munkavállalót megilleti az éves alapbér fele összegével megegyező összegű prémium. A felperes vezetőállásúnak minősült, a felmondási időt a felek 6 hónapban állapították meg.
- [2] A munkaszerződés 15. pontja rögzítette, hogy a szerződés bármely

okból történő megszűnése esetén a munkáltató az ügyvezetőt arra kötelezheti, hogy a szerződés megszűnésétől számított 6 hónapon belül a munkáltató által ténylegesen folytatott működési körhöz tartozó tevékenységben semmiféle jogcímen nem vehet részt. Amennyiben e szerződéses kikötés alapján a munkáltató tulajdonosa írásban kéri a munkavállalót a konkurencia kikötésből fakadó kötelezettség teljesítésére, ellenszolgáltatásként részére az utolsó ledolgozott 12 hónapra vonatkozó alapbére 40%-a jár.

- [3] Az alperesnek három ügyvezetője volt. A napi működésért a felperes, a cég gazdálkodásáért **R.G.** pénzügyi vezető felelt, s **Dr. O.Cs.** a cég alapítója volt a munkáltatói jogkör gyakorlója. **Dr. O.Cs.** rendszerint nem vett részt az ügyek napi irányításában, a céget önállóan jegyezte, a felperes és **R.G.** pedig együttes aláírási joggal rendelkeztek. **R.G.** általában nem volt jelen a felperes és az alapító ügyvezető közötti megbeszéléseken, az ott elhangzottakról a felek valamelyikétől, egyoldalú tájékoztatás alapján értesült. Nem minden esetben követelte meg, hogy a kifizetést megalapozó okirat az intézkedés pillanatában rendelkezésre álljon, gyakran előfordult, hogy az alapító ügyvezető aláírása hiányában is kifizetett bizonyos összegeket.
- [4] Az alperes 2014. november 28-án a felperesnek nettó 1.000.000.- forint jutalmat fizetett, mindez a felperes tájékoztatása alapján történt azzal, hogy azt **Dr. O.Cs.** alapító ügyvezető engedélyezte. A felperes 2015 áprilisában felhívta az ügyvezető figyelmét, hogy a munkaszerződése alapján jogosult prémiumra. A felek 2015. április 13-án megállapodtak 14.260.000.- forint prémium kifizetésében, azt **Dr. O.Cs.** ügyvezető záradékolta. A prémium kifizetésére 2015. május 29-én került sor.
- [5] A felperes 2015. július közepén bejelentette az alperesnek a munkaviszonya megszüntetésének szándékát, s kérte az alperest biztosítsa, hogy az új munkahelyén szeptember 1-jén munkába állhasson. A felek megállapodtak, hogy a felperes munkaviszonya 2015. augusztus 31-én közös megegyezéssel szűnik meg. A megállapodás tervezetét az alperes ügyvédje készítette, annak szövegét a felek **R.G.** közreműködésével pontosították. A 2015. augusztus 3-ai dátummal készült harmadik változat 11. pontjában a felperes javítást végzett, miszerint kijelentette, hogy a munkaviszony megszűnéséig terjedő időre járó alapbére és a szerződés szerint őt megillető más juttatásokon felül a munkáltatóval szemben egyéb követelése nincs.
- [6] A felek 2015. augusztus 3-án írták alá a munkaviszonyt közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló megállapodást, amelyben a munkáltató a munkavállaló kifejezett kérésére eltekintett a szerződés szerinti felmondási idő alkalmazásától, és a munkavállaló kijelentette, hogy az új munkahelye semmilyen szempontból nem konkurens a munkáltatónak. A szerződés 4. pontja szerint a munkavállaló a munkaszerződés megszűnésétől számított 6 hónapon keresztül a munkáltató által ténylegesen folytatott működési körhöz tartozó tevékenységben semmiféle jogcímen nem vehet

részt, sem egyedül, sem harmadik féllel.

- [7] **Dr. O.Cs.** ügyvezető 2015. augusztus 31-én a felperest felmentette a konkurencia-tilalom alól, a felperes azonban a nyilatkozat átvételét megtagadta. A felperes a 2015. szeptember 3-án kelt levélben kérte, hogy a munkaszerződése 15. pontjára és a megállapodás 4. pontjára tekintettel az alperes fizesse meg részére az utolsó ledolgozott 12 hónap alapbérének 40%-át. Az alperes válaszában közölte, hogy a felek között létrejött megállapodást a munkaviszony utolsó óráiban minden előzmény nélkül önkényesen átértelmezte, a versenytilalmi ellenérték címén alaptalan igénytel lépett fel. Az alperes utalt arra is, hogy a munkaviszony utolsó napján a konkurencia-tilalom alól írásban a felperest felmentette.

A felperes keresete az alperes ellenkérelme és viszontkeresete

- [8] A felperes keresetében kérte, hogy a versenytilalmi ellenérték címén fizessen meg az alperes összesen 2.976.000.- forintot és késedelmi kamatát, valamint 2015. évre járó prémium címén 2.480.000.- forintot és késedelmi kamatát. Előadta, hogy a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetéséről szóló megállapodásban rendelkeztek a versenytilalom érvényesítéséről. A megállapodás végleges szövegét a munkáltató foglalta írásba. **R.G.** versenytilalmi kikötést visszavonó nyilatkozata hatálytalan, mert nem ő gyakorolta a munkáltatói jogkört. A prémium tekintetében kifejtette, hogy a prémiumszabályzat szerint az időarányos prémiumra is jogosulttá vált, az alperes által megfogalmazott szűkítő feltétel az adott esetben nem valósult meg. A munkaviszony megszüntetésekor közös megállapodással csökkentették a felmondási időt 1 hónapra, ezt az intézkedést a munkáltató nem köthette további feltételhez.
- [9] Az alperes a kereset elutasítását és viszontkeresetében kártérítés címén 14.260.000.- forint és 1.526.717.- forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest. A prémium tekintetében másodlagosan téves kifizetésre tekintettel a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 165. §-a alapján követelte vissza a már teljesített kifizetést. Kérte továbbá azt is, hogy a felperes által jogalap nélkül felvett nettó 1.000.000.- forint jutalom bruttó összegének visszafizetésére kötelezze a munkavállalót a bíróság. A jogviszonyt megszüntető megállapodást a felperes megtévesztő magatartása következtében beálló tévedésre hivatkozással megtámadta és kérte a bíróságot állapítsa meg annak érvénytelenségét és az Mt. 29. § (5) bekezdése alapján az Mt. 84. § (1) bekezdését alkalmazva kötelezze a felperest 6 havi távolléti díjának megfelelő összeg megfizetésére. Ebben az esetben viszontkereseti igénye arányos részét beszámításként kérte elbírálni. Álláspontja szerint a felperes megsértette az Mt. 6. § (2) bekezdését, nem a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelően járt el. Sérelmezte, hogy a felperes a szerződés 11. pontja szövegének látszólag csekély, ám de következményében jelentős horderejű megváltoztatásával megtévesztette az alperest

akként, hogy a tervezetet nem a munkáltatói jogkör gyakorlójának, hanem **R.G.**-nak adta át, aki nem tekinthető ügydöntő személynek az ügyben. Különös jelentőséget tulajdonított annak, hogy a versenytilalmi ellenérték igényét a felperes csak 2015. augusztus 31-én jelentette be, hiszen semmi sem zárta el attól, hogy ezt már korábban érvényesítse. Értelmezhetetlennek találta a felperes 2015. évre előterjesztett prémium igényét.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

- [10] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 33. alszámú végzésével kijavított 7.M.228/2016/24. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.976.000.- forint versenytilalmi díjat, valamint késedelmi kamatát, 2.480.000.- forint prémiumot és késedelmi kamatát, továbbá az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300.000.- forint perköltséget, valamint az állam javára 348.900.- forint illetéket. Az elsőfokú bíróság az Mt. 28. § (1) és (7) bekezdésére figyelemmel elsődlegesen arra mutatott rá, hogy az alperes a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodást megtámadó nyilatkozatát a megtámadásra nyitva álló objektív határidő leteltét követően terjesztette elő és a közlés módja sem felelt meg az Mt. rendelkezésének, ezért a megállapodás érvénytelenségére és a jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó alperesi viszontkeresetet és beszámítási kifogást elutasította.
- [11] A munkaviszonyt megszüntető megállapodással kapcsolatban az Mt. 6. § (2) bekezdésére figyelemmel kifejtette, hogy nem jelent joggal való visszaélést, ha a munkavállaló a távozási szándékát bejelenti, amely alapján a munkáltató eldöntheti, hogy igényt tart-e a felmondási idő letöltésére vagy a munkavállalóval megállapodásban rendezi a távozás feltételeit. E megállapodás tervezetét az alperes fogalmazta meg, és bár a felperes nem hívta fel a figyelmét a szerződés szövegének módosítására, tisztában volt azzal, hogy az alperes jogi képviselővel jár el. Nem róható a felperes terhére, hogy feltételezte, az alperes annak aláírását megelőzően végigolvassa a szerződés véglegesített szövegét. Az alperes e mulasztása nem eredményezheti azt, hogy ennek folytán mentesüljön a szerződésben foglalt kötelezettségei teljesítése alól, az pedig, hogy miként jutott a szerződésben foglalt döntésre, nem vehető figyelembe, ha azt nem hozta a másik fél tudomására.
- [12] Az elsőfokú bíróság nem értett egyet azzal az alperesi érveléssel, hogy az 5 havi felmondási idő letöltésétől való eltekintés miatt a versenytilalmi kikötést ellentételezettnek kell tekinteni. Amennyiben a megszüntető okiratban a felek a versenytilalmi kötelezettségről való rendelkezést mellőzték volna, úgy az alperesnek lehetősége lett volna elállni a versenytilalom kikötésétől. Ezzel szemben a megállapodásban az alperes versenytilalomra vonatkozó igényt érvényesített és annak módosítására csak a felek közös megegyezése útján lett volna

lehetőség, így az alperes 2015. augusztus 31-i elállása a joghatás kiváltására alkalmatlan volt.

- [13] Az elsőfokú bíróság alaposnak találta a felperes 2015. évre előterjesztett prémium igényét is. A felek rendelkeztek arról, hogy ha a munkaviszony év közben szűnik meg, a munkavállaló igényt tarthat az időarányos prémiumra, így jogszerűen terjesztette elő a felperes prémiumigényt. Az alperes prémium és jutalom visszafizetése címén előterjesztett viszontkeresete vonatkozásában kifejtette, hogy a munkáltató nem hivatkozhat arra, hogy elkerülte figyelmét a felperes munkaszerződése szerinti prémium kikötés, mert a munkáltatót terheli az a kötelezettség, hogy a munkavállaló járandóságait hiánytalanul megfizesse. Nincs jelentősége annak, hogy azt a felperes miért nem szorgalmazta előbb. A jutalom kifizetéséről a felperes maga nem dönthetett, így nem kérhető rajta számon, hogy a kifizetésről nem rendelkezett írásos engedéllyel.
- [14] A Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.664/2018/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a beszámítási kifogás elutasítását mellőzte. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 80.000.- forint másodfokú perköltséget, valamint külön felhívásra a magyar államnak 1.262.920.- forint fellebbezési illetéket. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az alperes saját nyilatkozata szerint a megállapodást megtámadó nyilatkozatot a felperessel nem közölt, az Mt. 28. § (8) bekezdésére figyelemmel a pert a viszontkereset ezen része tekintetében a Pp. 157. § a) pontja szerint alkalmazandó 130. § (1) bekezdés f) pontja alapján megszüntette, így az alperes megtévesztésre történő hivatkozása a megtámadás körében nem volt vizsgálható.
- [15] Utalt arra, hogy az Mt. 31. §-ában foglaltak alapján az alperes által hivatkozott a Ptk. 6:89. § (4) bekezdésében foglalt azon rendelkezés, miszerint a megtámadásra jogosult a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján a megtámadás jogát akkor is érvényesítheti, ha a megtámadási határidő már eltelt, a munkaviszonyban nem volt alkalmazható. Mindezek alapján a megállapodást érvényesnek kell tekinteni és a felek szerződéses akaratát, annak szövege és a megállapodás létrejöttének körülményei alapján vizsgálta.
- [16] Kifejtette, hogy a 2015. augusztus 3-án aláírt a jogviszonyt megszüntető megállapodás 4. pontjában az alperes kikötötte a versenytilalmat, vagyis a felperesnek ez alapján teljesítenie kellett (tartózkodás) az alperesnek pedig fizetési kötelezettsége keletkezett. Alperes csak akkor érvényesíthette volna elállási jogát, a régi Ptk. 320. § (1) bekezdése szerint, ha azt a felek a versenytilalmi megállapodásban kikötötték volna. A felperes munkaszerződése ilyen rendelkezést nem tartalmazott, így a munkáltató azzal nem élhetett. Az alperes nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy annak ellentételezéseként, hogy a felmondási idő 5 hónapjának letöltésétől eltekintett, a felperes lemondott versenytilalmi juttatásáról.

- [17] A felperes 2015. évre vonatkozó időarányos prémium igényével kapcsolatban a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperesi cég adózás előtti eredménye a 2015. év vonatkozásában pozitív volt, a felperes munkaszerződése 5. pontja szerint a felperest így megillette az időarányos prémium.
- [18] Az alperes jutalomra és prémiumra vonatkozó viszontkereseti igényét elsődlegesen az Mt. 164. §-ára alapította, azonban a törvény e rendelkezést csak a jogalap nélkül kifizetett munkabér visszakövetelése vonatkozásában rendeli alkalmazni, így a munkáltató követelését a kártérítés szabályai szerint vizsgálta és azt nem tartotta megalapozottnak. A felek 2015-ben megállapodást kötöttek, amiben az alperes elismerte, hogy a felperest a prémium visszamenőlegesen 4 évre megilleti, azt az ügyvezető jóváhagyta és intézkedett a kifizetésről. Az alperes azt sem támasztotta alá bizonyítékokkal, hogy a felperes jogosulatlanul magának utalt ki jutalmat.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria azt helyezze hatályon kívül, a keresetet utasítsa el és viszontkeresetének adjon helyt, valamint marasztalja a felperest a perköltségben, illetve szükség esetén azokat hatályon kívül helyezve az első vagy másodfokon eljáró bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Bejelentette, hogy az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján számított 545.600.- forint felülvizsgálati illetéket beadványán lerótt.
- [20] Álláspontja szerint a másodfokú ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak figyelmen kívül hagyásával értékelte a bizonyítékokat és állapította meg a tényállást. A másodfokú bíróság nem vizsgálta felül az elsőfokú bíróság által egyoldalúan rögzített tényállást és nem oldotta fel annak ellentmondásait. Az eljáró bíróságok nem vették figyelembe az Mt. 14. §-át, 5. § (2) bekezdését, 6. § (2) bekezdését, 6. § (1) bekezdését, az Mt. 28. § (6) bekezdését, 31. §-ával felhívott Ptk. 6:8. §-át és 6:86. §-át. A felek 2015. augusztus 3-án kölcsönös engedményeken alapuló megállapodást kötöttek, ezzel szemben az eljáró bíróságok a megállapodást egyoldalú nyilatkozatok halmazaként értékelték. A megállapodás 11. pontja második mondatát a felperes az aláírás előtt egyoldalúan, a munkáltatói jogkör gyakorló tájékoztatása nélkül általa fel nem ismerhető módon manipulálta. A versenytilalom kötésért csak akkor járna ellentételezés, ha arra az alperes kötelezte volna a felperest, erre azonban a perbeli esetben nem került sor. A megállapodás 4. pontjában foglalt versenytilalmi nyilatkozatot a felperes saját igénye ellentételeként önként ajánlotta fel, a megállapodás keretei között. Ugyancsak megalapozatlan a felperes 2015. évi időarányos prémium iránti igénye is. A bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy a prémium csak és kizárólag teljesítmény után jár, a felperes teljesítménye pedig

9.613.000.- forint veszteség volt.

- [21] Az eljáró bíróságok ítéletük alapjául a megállapodás felperes által manipulált 11. pontját illetően a felperesi értelmezést fogadták el, pedig alkalmazniuk kellett volna a semmisségre vonatkozó Mt. rendelkezéseket. A perbeli megállapodás semmis, és erre tekintettel érvénytelen, mert nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik, illetve „az alperesi magatartás színlelt”. Erre az alperes határidő nélkül hivatkozhat, a megállapodás semmisségét pedig a bíróságnak hivatalból kellett volna észlelnie. Ha az eljáró bíróságok a Ptk. 6:107. §-a alapján a felek szándékát a szerződés egészével összhangban értelmezték volna, észlelhették volna a semmisséget. Erre figyelemmel az Mt. 29. § (3) bekezdése alapján az érvénytelenség jogkövetkezményét kellett volna alkalmaznia a bíróságnak.
- [22] Fenntartotta azt az állítását, hogy a 2015. augusztus 3-án aláírt megállapodást a megtámadási ok perben történ felismerése után határidőben támadta meg, így a munkaviszony felperes részéről történő jogellenes megszüntetésére tekintettel 6 havi távolléti díjat jogszerűen igényeltek vele szemben. Az eljáró bíróságoknak a megállapodás semmisségére tekintettel elsődlegesen ki kellett volna mondaniuk a felperes által manipulált érvénytelen kikötés, másodlagosan az egész megállapodás érvénytelenségét és ennek figyelembevételével kellett volna elbírní a kereseti és viszontkereseti igényt. Figyelmen kívül maradt, hogy az Mt. 30. §-a szerint a megállapodás érvénytelenségéből származó kár megtérítésére a törvény szabályait kellett volna alkalmazni. A felperes közvetlenül a szerződés megkötése előtt nem tájékoztatta az alperest a szerződés általa történt megváltoztatásáról, ezért köteles szerződésszegéssel okozott kárt megtéríteni. Utalt továbbá a Ptk. 6:587. §-ára, mely szerint a felperes kártérítésre köteles, mert szándékos magatartásával a jóhiszeműen és méltányosan eljáró alperest olyan szerződés aláírására indította, amellyel őt önhibáján kívül károsodás érte. Adott esetben alkalmazni kell továbbá az Mt. 84. § (1) és (3) bekezdését, miszerint a felperes szüntette meg jogellenesen munkaviszonyát.
- [23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn és marasztalja az alperest a perköltségben. Kifejtette, hogy a felek által 2015. augusztus 3-án aláírt megállapodásban foglaltakat az alperes vitatta, így őt terhelte volna a bizonyítási kötelezettség. Az alperes felpereshez intézett a munkaviszony közös megegyezéssel megszüntető megállapodást megtámadó nyilatkozatát az általa állított tévedés felismerésétől számított 30 napon belül terjeszthette volna elő, ezt azonban elmulasztotta.
- [24] Semmisségre az alperes a per során nem hivatkozott, a felülvizsgálati kérelemben foglalt ezen érvelése pedig nem helytálló. A per alapját képező szerződések érthetetlen vagy ellentmondó rendelkezéseket nem tartalmaznak és nem ütköznek az jó erkölcsbe. Téves az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok, mely

szerint „az alperesi magatartás színlelt”. Kölcsönös érdek mentén jött létre a munkaviszony megszüntetéséről szóló megállapodás, a hosszú felmondási idő letöltése egyik félnek sem állt érdekében. A versenytilalmi kikötés a munkáltató utasítása volt, melynek ellentételezésére köteles.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [25] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.
- [26] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, figyelemmel arra, hogy az eljárás bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelték és helytelenül állapították meg a tényállást.
- [27] A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadása és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.
- [28] A Kúria töretlen gyakorlata értelmében (BH.1995.193., BH.2012.179.) a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincsen nyilvánvalóan helytelen következtetés. Az erre alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat azok egybevetése során nem a maguk összességében értékelte és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet ilyen jellegű eljárási fogyatékokban nem szenved.
- [29] A peres felek 2015. augusztus 3-án aláírt megállapodással 2015. augusztus 31-ével közös megegyezéssel szüntették meg a közöttük fennállt munkaviszonyt. Az alperes viszontkeresetében a megállapodás érvénytelensége megállapítását és jogkövetkezményként 6 havi távolléti díj iránti igényt terjesztett elő a felperes számára 2015. évben kifizetett prémium, illetve 2014 novemberében kifizetett jutalom visszafizetése mellett.
- [30] A munkajogban az érvénytelenség két fajtája ismert, a semmisség és a megtámadhatóság. Míg a semmisségi ok a törvény erejénél fogva érvénytelenséget von maga után, addig a megtámadási ok csak akkor, ha az arra jogosult a kifogásolt jognyilatkozatot az erre előírt határidőn belül eredményesen megtámadja. Az adott ügyben a munkavállaló felperes 2015. október 22-én előterjesztett keresetében a 2015. augusztus 3-án kötött megállapodás alapján érvényesített igényt. Ebben a perben az alperes – az irányadó tényállás szerint – 2017. június 7-ei nyilatkozatával megtámadta a

megállapodás érvényességét és az érvénytelenség jogkövetkezménye alkalmazását kérte, semmisségre nem hivatkozott. Mindaz, amit az érvénytelenség alátámasztásaként állított, megtámadási ok lehetett volna.

- [31] Az Mt. 28. § (7) bekezdése szerint a megtámadás határideje 30 nap, amely a tévedés felismerésétől vagy a jogellenes fenyegetés megszűnésétől kezdődik. A jognyilatkozatot az Mt. 28. § (8) bekezdése szerint ezen előírt határidőn belül írásban a másik féllel kell közölni. Az alperes saját jognyilatkozata szerint ilyen, a munkaviszonyt közös megegyezéssel megszüntető megállapodást megtámadó nyilatkozatot nem közölt a felperessel, csupán a per folyamán támadta meg a 2015. augusztus 3-án kötött megállapodást, amely jog a jogvesztő, Mt. 28. § (7) bekezdése szerinti hat hónap elteltével jogszerűen nem volt gyakorolható. Helytállónan fejtette ki a másodfokú bíróság, miszerint kifogás útján a megtámadás joga a Ptk. 6:89. § (4) bekezdése szerint munkaviszony esetén nem gyakorolható az Mt. 31. §-ában foglaltakra figyelemmel. Ennek megfelelően az eljáró bíróságoknak nem kellett vizsgálniuk a megtévesztésre vonatkozó alperes által előterjesztett állításokat, bizonyítékokat, így a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat sem.
- [32] Az érvénytelenség másik esete a semmisség. Az Mt. 27. § (1) bekezdése szerint semmis az a megállapodás, amely a munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály megkerülésével jön létre vagy nyilvánvalóan a jóerkölcshöz ütközik. Az alperes a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésre vonatkozó megállapodás semmisség miatti érvénytelenségére az első- és másodfokú eljárásban nem hivatkozott, ezzel kapcsolatos érvelését csupán a felülvizsgálati kérelemben fejtette ki. A jogerős ítélet csak olyan körben támadható felülvizsgálattal, amely az első- és másodfokú eljárásban is felmerült, így a Kúria a felülvizsgálati kérelem ezen pontját érdemben nem vizsgálhatta (EBH.2000.371., BH.1997.54.).
- [33] Helytállónan állította a felülvizsgálati kérelmében az alperes, hogy a semmisséget a bíróságoknak hivatalból kell észlelni, e kötelezettségük azonban nyilvánvalóan nem korlátlan. Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4.a. pontja szerint a bíróságnak csak a rendelkezésére álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A semmisség megállapíthatósága érdekében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le.
- [34] A PK vélemény 4.b. pontja szerint a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható. A fellebbező fél által előadott új tény vagy új bizonyíték figyelembevételével a semmisség akkor állapítható meg, ha fennállnak a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt feltételek. Az eljárás iratanyagában az első-, illetve

másodfokú bíróság számára a rendelkezésre álló bizonyítási adat alapján tényként egyértelműen nem volt megállapítható az az alperesi állítás, hogy a felek között fennállt munkaviszony megszüntetésére irányuló megállapodás a jó erkölcsbe ütközött, illetve hogy „az alperesi magatartás színlelt volt”, így hivatalból nem kellett megállapítania az eljáró bíróságoknak a megállapodás érvénytelenségét, mint ahogy ez a kötelezettség a Kúriát sem terhelte.

- [35] A peres felek a szerződésben lehetőséget biztosítottak a munkáltató számára arra, hogy a munkaviszony megszüntetésekor megfelelő ellentételezés mellett korlátozza a felperes konkurenciánál történő elhelyezkedését. A perbeli esetben ez történt. A felek által 2015. augusztus 3-án aláírt megállapodás rögzítette, hogy a munkavállaló a munkaszerződés megszűnésétől számított 6 hónapon keresztül a munkáltató által ténylegesen folytatott működési körhöz tartozó tevékenységben semmiféle jogcímen nem vehet részt sem egyedül, sem harmadik féllel. A szöveg nyelvtani értelmezéséből az következik, hogy ez nem a felperes által vállalt egyoldalú kötelezettség, hanem egyben a munkáltató elvárása is. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy az alperes 2015. augusztus 31-én ettől a konkurencia tilalmi megállapodástól való elállást kívánt közölni a felperessel. Amennyiben ez a felperes egyoldalú vállalása lett volna, a munkáltatói kötelezés hiányában attól az alperesnek nem kellett volna elállnia.
- [36] A felülvizsgálati érvelés a felperes számára megfizetett prémium és jutalom vonatkozásában csupán azt állította, hogy a felperesnek nem volt teljesítménye, ezzel kapcsolatban azonban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, így az ezzel kapcsolatos kifogását a Kúria a Pp. 272. § (2) bekezdése alapján érdemben nem vizsgálta.
- [37] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - indokolás pontosításával - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [38] A pereszes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét.
- [39] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint a 39-41. § szerint meghatározott illetékalap után az illeték mértéke ítélet elleni felülvizsgálat esetén 10%, de legalább 50.000.- forint, legfeljebb 3.500.000.- forint, melynek viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet sikertelenül előterjesztő alperes köteles. A pertárgy értéke a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján a kereset vonatkozásában 2.976.000.- forint és 2.480.000.- forint, míg a viszontkereset vonatkozásában 14.260.000.- és 1.526.217.- forint, összesen 21.242.717.- forint volt. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárási illeték 2.124.270.- forint, melyből az alperes már 545.600.- forintot lerótt, így a

különbözetként felmerülő 1.578.670.- forint felülvizsgálati
eljárási illeték megfizetésére kötelezte az alperest a Kúria.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (2) bekezdése
alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. október 16.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k.
előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró